

תסמונת לבנון

במיוחד השבוע, יהודים והתנפלו למרבה הנושה והעוול, על ערבים חפים משפע. כבר לא מדובר במתנחלים קיצוניים מזויינים בשטח, אלא בתגובות פזורות על פני ישראל, כירושלים, בקיסריה, במרכז ובדרום הארץ.

תגובות זועזעות אלה פורצות כשההרגשה היא שאין שילטון הדואג לביטחונך. אין אחראי עליך, בינוני ואף לא זוטור לכך שיהודים נרצחים ונפצעים ולא-רעיקורתו של הטרור הפלסטיני מן השורה.

במקביל מתחזקת התחושה בקרב הפורעים והמחבלים הפלסטינים שאין להם מה לחשוש ממורא השילטון. להיפך, הם רואים ששרהביטחון נכנע ראשון לטרור, וכדי לחפות על כך הבטיח להם כחירות, ובכללם גם לראשי הטרור במיוחד ירושלים המוגנים בצל חוקי ישראל. הם שומעים שכאשר סוף-סוף, לאחר 19 חודש של הירדרות, מגיש שרהביטחון תביעות לשרהמישפטים לסיוע מישפטי — תחוקתי, מתחמק מכך האחרון בתואנות של ליברליזם ומאני. שרהמישפטים מסביר במקום זאת — באינטימיות המתבקשת — שבסך הכל רוצה שרהביטחון לגלגל את כדור כישלונו למגרש של הליכוד, וכי די בחוקים הקיימים.

בניגוד לביירות, למרבה המזל, קיים בירושלים שילטון דמוקרטי יציב. אבל הבריחה המיניסטרטגית מאחריות הטלת האחריות של שר על רעהו, אף היא שייכת כבר לתיסמונת לבנון. לממשלות ביירות.

המשמעות העמוקה ביותר היא בכך שחוסר-האונים שמפגין השילטון, וכראשו מערכות הביטחון והמישפט — הופך את שנתם-משכבר של פלסטינים — לכל-ירצח עוור. מתאבד פלסטיני לא היה מעיו לעלות לפני שלוש-ארבע שנים לאוטובוס לירושלים כדי לבצע בו את זממו.

החולשה הכללית של השילטון מזמינה יוזמות-טרור פרטיות, קאטאסטרופות. חוסר-האונים של השילטון הישראלי הופך את השינאה המסעפת למגיסת-אלימות מתפשטת. וטוב שלא שמענו את שרהביטחון מסביר הפעם — נוסח דבריו על פיגועים בשומרון, שנוסעי האוטובוס לא היו צריכים להיות שם, ואז ממילא לא היו נפגעים.

תיסמונת לבנון נעוצה בפסיכויות של השילטון הישראלי, לא של האזרח. חוטפים חיילים ישראלים ומיד יוצאים חבוי-כנסת, שרים ואחרים להמליץ כיצד ואם לנסוע בטרמפים, לספק אוטובוסים ולנוע בוגות. פוגעים באוטובוס — ומיד מצהירים בראש חוצות שצריך למגן את תא הנהג, ולהחליף את החומרים הדליקים של האוטובוס.

נוכח כל אלה, לא פלא שהמליציות הפלסטיניות צוברות כוח והופכות: יחידות-ההלם של אש"ף והחמאס, רוצחות-משתפי פעולה ופוגעות ביהודים באותה מידה. מכאן המרחק הוא לא גדול וההתארגנות שממנה חוששים שרותי-הביטחון של מחתרות ערביות בתוך ישראל, מזויינות בנשק חם. בתחום זה תהליך הלבנוניזציה הוא מהיר מאוד.

עדיין ניתן לעקור את תיסמונת לבנון. הציבור הישראלי בכללותו, בניגוד למיירים הקיצוניים החמורים והמעטים יחסית, נוהג בבגרות בלתי-רגילה. אינני חושב שהצדפתים בפאריס היו שומרים כך על קור רוחם, אם היו טובלים מה שסבלו עד עתה תושביה היהודים של ירושלים. אחרי 19 חודשים מן הסוג האינטיפארי בניו-יורק או בלוס-אנג'לס — ספק אם האזרחים שם לא היו נוטלים את החוק לידיהם, תוך כדי החלפת ראשי הערים והתפתחויות בשילטון המרכזי בווינגטון. כאן, בישראל, מבחינים אנו בציבור בעל גישה בוגרת, שליטה עצמית, איפוק וצדאדופן, סבלנות.

עם שמתנהג בבגרות, וזאת נוכח מעשירי-צח בלתי-סוסקים, מן הראוי שיבוא, סוף-סוף, לתשומת-לב ממשלתו. תשכיל הממשלה לנצל פסק הזמן שעדיין נותר כדי לגשת ברצינות לטיפול בטרור. להקריש לו זמן ומאמץ, לפחות כמו שמקיישים שרינו במריניות בכיטחון ובמישפטים — לתוכנית המדינית, או למאבק במרכז תנועת-החרות.

ובעיקר — לרכז את האנשים הטובים ביותר — כדי לעצור בעד הלבנוניזציה — במקום אלה שנבשלו.

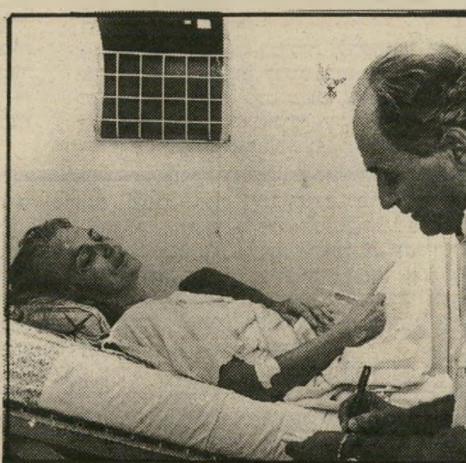
ישוב יהודי חסרי-כל לרכא ולהכיר בעילות את הטרור הפלסטיני. כל ממשלות ישראל ידעו להילחם בו בהצלחה. עד שקמו "ממשלות האחדות" האחרונות — ובמיוחד הנוכחית. **הכישלון האישו המוקצוני לבש מעטה אידיואולוגי בריצה אחרי "סיתרון מדיני". הממשלה הנוכחית הפכה את הפאטליזם לדיגלה ואת הפסיכויות וההשלמה — לסיסמתה.**

דומה היה לרגע ששטיפת-המוח הצליחה. שתיסמונת לבנון מופיעה כאן בראשיתה במהדורה חרישה. כאילו הפכנו לביירות-דכתי, שבה נהרגים זה שנים אורחים באלפיהם ממינות שונות ומשונות, והחיים נמשכים, כביכול, באופן נורמלי, כאשר כבר מזמן אין שם ערר לחיי-אדם.

אבל תאי ההתנגדות של היהודים בישראל מאותתים לממשלה שאין זה כך. איתותים שונים — חיוביים ושליליים.

לא סתם רעם אולם גנייה-תערוכה ממחיאות-כסיים של חברי מרכז-הליכוד כשראש-הממשלה, יצחק שמיר, התחייב בנאומו שיש לחסל את האינטיפאדה לפני כל משאיזמתן עם הפלסטינים על תוכניתו. גם הוא הבין, ברגע האחרון אמנם, שאחרת זה לא יילך.

וזוטב שיעמוד בהתחייבותו. הזעם המצטבר

אליעזר בן-יהודה עם אורי דן טרנדיה ישראלית

בלב יהודים רבים בארץ הזו הולך וגדל והופך לחרון ואף לתיסכול ככל שגוברים החששות שהילדים לא יחזרו הביתה בשלום ממיגרשי המשחקים, וההורים ממקום עבודתם; ככל שהאזרח המצוי חייב לחשוב לא רק כיצד יעבור בשלום את אדי-יערה אלא את פרברי בירתו ירושלים.

מי שלימד את הציבור הזה שאפשר לשחזר פוליטית בקור בנם הקדוש של חללי המילחמה באש"ף בלבנון, מוטב שיהרהר

הממשלה הפכה את הפאטליזם לדיגלה ואת הפסיכויות לסיסמתה

מחדש במעשי כשהיהודים מאבדים את השליטה על עצמם כשהם שומעים על הירצחו של חייל אחד, לא כל שכן על הירצחם של 14 נוסעים באוטובוס. פעולות-תגמול פרטיות וחמורות, שאליהם יצאו יהודים, גם הן מזכירות את חזיון לבנון. איש הישר בעיניו יעשה. בהיעדר הרגשה שהשילטון דואג לביטחון ולהענשה יעילה של הפורעים הפלסטינים, קמו

אליעזר בן-יהודה סיפרה לי שהיא חשה כאילו נולדה מחדש, לאחר שנחלצה בחיים מן האוטובוס בדרכו לירושלים. יממה לאחר מיבצע-ההתאבדות של המחבל הפלסטיני, הייכה אליעזר מעבר לכאבים ברגלה השמאלית המגובסת וצלעור תיה השבורות, די ימינה הקפואה ומסכת החמצן — גם כשנודעה כרה בשניות הנוראות ביותר:

"האוטובוס התהפך כאוויר. שאלתי את עצמי כיצד אנצל ממות. נחבשתי בראשי. מאז איני זוכרת דבר עד שפקחתי את עיני. שכבתי על גבי במידרון התלול. על קוצים. הסתכלתי ימינה — האוטובוס עלה בלהבות. רציתי לקרוא לעזרה. אבל

מה שעבר על פרס בהלוויה ממחיש כי משהו עמוק נשבר

לא יכולתי להוציא נגב מפיי."

הטראגדיה הישראלית השתקפה במדויק ובי בואתה של האשה השבירה, יפת-הפנים, חומת-העיר ניים, הנקראת על שם סבה, מחייה השפה העברית, אליעזר בן-יהודה. לא רק באומץ ליבה ושליטה העצמית, על אף שנחלצה רק ברגע האחרון מעמק המוות.

בת ירושלים שהיגרה לארצות-הברית ב-1952, נישאה ב-1963 לאבי קאסוטו, שהיגר לשם מתל-אביב. הם חיים אי-שם בכרוקלין, ניו יורק, עם פרנסה נאה מבית-מיסחר לכלי-יבית. גידלו שלושה ילדים. מרברים בבית בהישגי הבת הצעירה (18) סיגל, שהשתתפה בתרגילי-התעמלות במיסגרת המישלחת האמריקאית למכביה.

באותו זמן נפוצו בירושלים הידיעות על מעשים חמורים של יהודים מתפרעים, הסוקלים באבנים מכניזות ערביות באחת משכונות העיר.

אחרים סיפרו בתדהמה על התקרית המוזעזת, הבלתי — נסבלת, בהלוויית מרים צורפי, מקורבנות האוטובוס, שממנה גורש ממלאי-מקום ראש-הממשלה, שימעון פרס, כבריונות ובקריאות-כזו. חזיון מבעית, שריה המשך ישיר להתפרעויות החמורות של קהיל-אכלים בהלוויית אבי סספורטס (נגד הרמטכ"ל) ופרידריך רונופולד בשומרון (נגד ראש-הממשלה).

אלא שהפעם לא היו אלה, מתנחלים קיצוניים, אלא אזרחים ירושלמים מן השורה. הגוף המהפנט של ירושלים, על גווני התגיגות השלווה של כניסת השבת, עמד בניגוד מוחלט לרומות שתחוללו שם באותן השעות. הלוויית רבות איתה הארץ כתוצאה מפעולות מילחמתיות ומעשי-טרור. גולדה מאיר ומשה דיין נתקלו לא אחת בועם האבל והכעס על כ-2500 נופלי מילחמת יום-הכיפורים. אולם דומה שמעולם לא נאלץ שר כה בכיר בממשלה להיחלץ מידי קהל אכלים נועם, ונמנע ממנו להשתתף בטכס, שכולו דורש דומיית כבוד ואי-מחלוקת, כפי שארע לשימעון פרס.

אם היה מישהו זקוק לסימן מעיד נוסף שמשוהו עמוק הולך ונשבר בארץ, סיפר זאת אותו אירוע מביש בירושלים, שאין לו, ולא יכולה להיות לו, שום הצדקה.

כסיוע למשבר זה בא ההסבר החוזר של השילטונות שאין פיתרון לטרור הפלסטיני, אלא בתחום המדיני. ועד אז צריך לקבל את המוות המיקרי כחלק מן החיים במדינה, עריה וכנישיה. "לחיות עם הטרור". כותב השבוע ומסביר, למרבה התדהמה, אפילו עיתונאי נבון כמו דן מרגלית, במאמר בעיתון הארץ. שיא האבסורד. כאילו אמרת לחיות ולמות ברימנית.

נוסחת אליכמי הארץ. **בפעם הראשונה מאז החלה תנועת-השיחרור המהפכנית, מהחייבויות ביותר שידע העולם, את דרכה בארץ הזאת — להתנועה הציונית, אין לה סיתרון, כביכול, לאלימות הפלסטינית המשי תוללת.** בשנות ה-20 וה-30, וגם ערב המילחמה ב-48 ידע